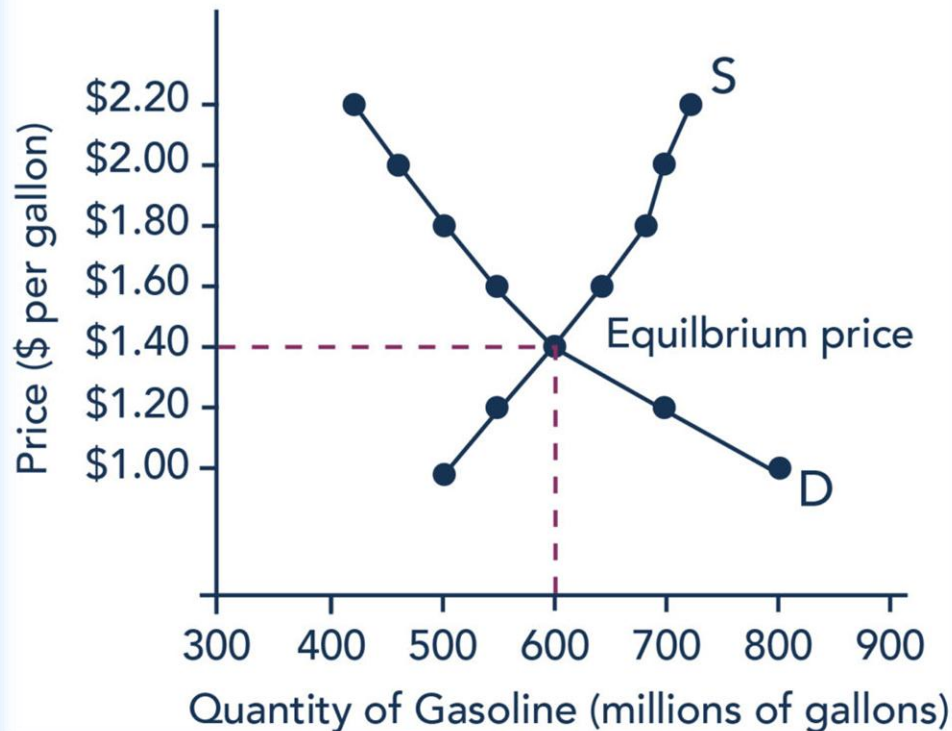

Κεφάλαιο 5

Έννοια και λειτουργία της αγοράς

Τιμή και ποσότητα ισορροπίας

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ |
Γ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΕΡΑΜΕΙΩΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΗΛΙΑΣ
ΤΟΥΜΑΣΑΤΟΣ

Έννοια και λειτουργία της αγοράς

- Πρωτόγονη κοινωνία (Ροβινσών Κρούσος) = δεν υπάρχει καταμερισμός εργασίας → ο άνθρωπος παράγει μόνος του ό,τι χρειάζεται για την επιβίωσή του.
- Όπου υπάρχει καταμερισμός εργασίας: οι άνθρωποι **ΑΝΤΑΛΛΑΣΣΟΥΝ ΠΡΟΪΟΝΤΑ** για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους → **Αγορά: ο τόπος όπου συγκεντρώνονται τα άτομα για να κάνουν τις συναλλαγές τους** (σήμερα: εμπορικοί δρόμοι, λαϊκές αγορές, εμπορικά κέντρα)
- Σήμερα: νέοι τρόποι αγοραπωλησίας (τηλέφωνο, φαξ (!!!!), συμβολαιογραφικό γραφείο – ηλεκτρονικές αγορές)

Ποιοι συμμετέχουν στην αγορά;

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

προσφέρουν αγαθά για πώληση

ΠΡΟΣΦΟΡΑ

επιδιώκουν: μέγιστο **κέρδος**

με πώληση όσο το δυνατόν

μεγαλύτερων ποσοτήτων του αγαθού

στη **μεγαλύτερη δυνατή τιμή**

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

ζητούν **να αγοράσουν** αγαθά

ΖΗΤΗΣΗ

επιδιώκουν: μέγιστη χρησιμότητα από
κάθε αγαθό, με βάση εισόδημα,
προτιμήσεις κλπ:

να αγοράσουν εκείνες τις ποσότητες και
εκείνες τις τιμές που θα ικανοποιήσουν
καλύτερα τις ανάγκες τους

- Προϋπόθεση σε μια αγοραπωλησία Η ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΩΝ 2 ΜΕΡΩΝ
- Οι επιδιώξεις επιχειρήσεων είναι αντίθετες με τις επιδιώξεις των καταναλωτών.

Τιμή και ποσότητα ισορροπίας

- Στην αγορά ενός προϊόντος έχουμε τα εξής δεδομένα

ΤΙΜΗ P	ΖΗΤΟΥΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ Q _d	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ Q _s
5	20	8
6	18	12
7	15	15
8	11	19
9	9	21
10	6	25

Παρατηρούμε: Υπάρχει μόνο μία τιμή για την οποία ζητούμενη ποσότητα = προσφερόμενη ποσότητα ($Q_D = Q_S$) → Σε αυτή την τιμή οι παραγωγοί προσφέρουν και οι καταναλωτές ζητούν την ίδια ποσότητα.

Τιμή και ποσότητα ισορροπίας

Παρατηρούμε: Υπάρχει μόνο μία τιμή για την οποία ζητούμενη ποσότητα = προσφερόμενη ποσότητα ($Q_D = Q_S$) → Σε αυτή την τιμή οι παραγωγοί προσφέρουν και οι καταναλωτές ζητούν την ίδια ποσότητα.

ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ 2 : ΤΙΜΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ

Τιμή ισορροπίας είναι η τιμή στην οποία η ζητούμενη ποσότητα είναι ίση με την προσφερόμενη ποσότητα

P_o = τιμή ισορροπίας

Q_o = ποσότητα ισορροπίας. Είναι η ζητούμενη και η προσφερόμενη ποσότητα στην τιμή ισορροπίας

$$Q_o = Q_D = Q_S$$

Πλεόνασμα, έλλειμμα, τιμή ισορροπίας

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΕΙΔΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ
$Q_D > Q_S$	ΕΛΛΕΙΜΜΑ - ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΥΣΑ ΖΗΤΗΣΗ	Η ζητούμενη ποσότητα είναι μεγαλύτερη από την προσφερόμενη ποσότητα ΕΛΛΕΙΜΜΑ = $Q_D - Q_S$ (οι καταναλωτές ζητούν περισσότερα απ' όσα προσφέρουν οι επιχειρήσεις → λείπουν προϊόντα από την αγορά)
$Q_D < Q_S$	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΥΣΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ	Η ζητούμενη ποσότητα είναι μικρότερη από την προσφερόμενη ποσότητα ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ = $Q_S - Q_D$ (οι καταναλωτές ζητούν λιγότερα απ' όσα προσφέρουν οι επιχειρήσεις → περισσεύουν προϊόντα από την αγορά)
$Q_D = Q_S$	ΤΙΜΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ	Η ζητούμενη ποσότητα είναι ίση με την προσφερόμενη ποσότητα

Πλεόνασμα, έλλειμμα, τιμή ισορροπίας

ΤΙΜΗ P	ΖΗΤΟΥΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ Qd	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ Qs	
5	20	8	ΕΛΛΕΙΜΜΑ = $20 - 8 = 12$
6	18	12	ΕΛΛΕΙΜΜΑ = $18 - 12 = 6$
7	15	15	ΤΙΜΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ
8	11	19	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ = $19 - 11 = 8$
9	9	21	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ = $21 - 9 = 12$
10	6	25	ΠΛΕΟΝΑΣΜΟΣ = $25 - 6 = 19$

Πώς «λειτουργεί» η τιμή ισορροπίας

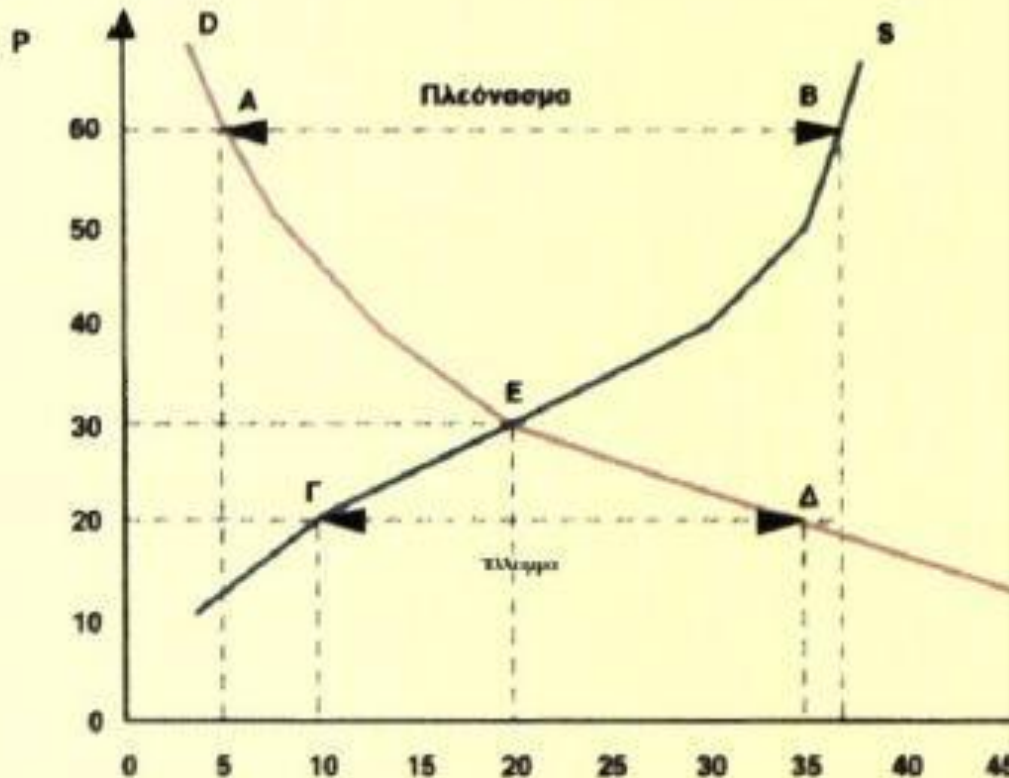
Α	Όταν υπάρχει πλεόνασμα
1	Όταν υπάρχει πλεόνασμα, δηλ. η προσφερόμενη ποσότητα είναι μεγαλύτερη από τη ζητούμενη, μένουν απούλητες κάποιες μονάδες του προϊόντος (η υπερβάλλουσα προσφορά) στα χέρια του παραγωγού.
2	Για να τις πουλήσει, και να μην συσσωρευθούν αποθέματα, ο παραγωγός ΜΕΙΩΝΕΙ την ΤΙΜΗ.
3	Τότε, αυξάνεται η ζητούμενη ποσότητα και μειώνεται η προσφερόμενη - (μειώνεται το πλεόνασμα, η διαφορά δηλ. ζητούμενης και προσφερόμενης ποσότητας)
4	Το πλεόνασμα ΜΗΔΕΝΙΖΕΤΑΙ στην τιμή ισορροπίας.

Πώς «λειτουργεί» η τιμή ισορροπίας

A	Όταν υπάρχει έλλειμμα
1	Όταν υπάρχει έλλειμμα, δηλ. η ζητούμενη ποσότητα είναι μεγαλύτερη από την προσφερόμενη → λείπουν από την αγορά κάποιες μονάδες του προϊόντος
2	Άρα: υπάρχουν καταναλωτές που δεν το βρίσκουν, και θα πλήρωναν παραπάνω για να το αποκτήσουν.
3	Άρα: ο παραγωγός αυξάνει την τιμή.
4	Τότε (νόμος ζήτησης) μειώνεται η ζητούμενη ποσότητα – αυξάνεται η προσφερόμενη (μειώνεται το έλλειμμα, η διαφορά δηλ. ζητούμενης και προσφερόμενης ποσότητας)
5	Το έλλειμμα ΜΗΔΕΝΙΖΕΤΑΙ στην τιμή ισορροπίας.

Γραφική απεικόνιση της τιμής ισορροπίας

- Απεικονίζονται τα δεδομένα του πίνακα 5.1
- Έχουμε:
- D καμπύλη ζήτησης
- S καμπύλη προσφοράς
-
- **ΟΙ ΚΑΜΠΥΛΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗΣ ΤΕΜΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ E**
-
- Το **ΣΗΜΕΙΟ ΤΟΜΗΣ ΤΩΝ ΚΑΜΠΥΛΩΝ** προσφοράς και ζήτησης προσδιορίζει:
 - (α) την **ΤΙΜΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ**
 - (β) την **ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ**
-
- **ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΟΜΗΣ: ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ** – παριστάνεται από την απόσταση ανάμεσα στις δύο καμπύλες (ΑΒ)
- **ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΟΜΗΣ: ΕΛΛΕΙΜΜΑ**: παριστάνεται από την απόσταση ανάμεσα στις δύο καμπύλες (ΓΔ)